ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 105 ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Հ. արաւթ 22 Յունիսի **1891** Հ. արաւթ 22 Յունիսի ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 105

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիսը՝ 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ.
ամիսը՝ 1 ր., Հատով՝ 5 կոպեկ։
Բաժանորդ գրուած են Թիֆլիսում միայն խմբագրատանը։

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի մեծ օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունւում են ամեն լեզուներով և յայտարարութեան գնով 2 կ., բեկւածների համար կրկնապատիկ։

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ. Редакція «Норъ-Дары» կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

ԱՋԴ

Խմբագրութիւնս խնդրում է նրանց, որոնք մի որ և գումար պարտ են իրեն կամ թէ բաժանորդագրութիւնից ապառիկ է մնում իրենց վրայ ներկայ, թէ անցեալ տարիներից, չը մոռանան իրենց պարտքը և շտապեն փողերը ուղարկելու ըստ պատկանելոյն։

Սմենևին բանի նման չէ այն մարդկանց արարմունքը, որոնք միջոց ունին, բայց զլանում են թերթի բաժանորդագինը՝ 10 րուբլի վճարելու և այդպիսով աւելի և աւելի ծանրացնում են թերթի հրատարակութեան գործը։

Այդպէս վարուողները, գուցէ ակամայ, մամուլի զարգացման գործին թշնամի են հանդիսանում, որով և խոչընդոտ են լինում ժողովրդի առաջադիմութեան գործին։

ԻՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հեռագիրներ։
Քրոնիկոն.— Լուրեր։ Մի քանի խօսք գործակատարների ընկերութեան մասին։ Մատենախօսութիւն։ Պարոնեանը թիւրքահայոց բանաստեղծների մասին։
Քաղաքական.—Քաղաքական լուրեր։
Խառն լուրեր։
Բանասիրական.— Կանոքի հանգոյց։
Տեղեկատու։
Յայտարարութիւններ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԿԵԱՆՔԻ ՀԱՆԳԸ

(Ժիւլ Լեմետրից)

Երբ անցեալ ձմեռ Փակ դը Տիւերը եկաւ Նիսի ու Մանտոնի միջև մի մեկուսացած ապարանում հաստատուեցաւ, այն դիտաւորութիւնն ունէր, որ մի երկու ամիս հանգստանայ պայծառ արևով ու ծովը դիտելով։

Նա զգում էր, որ իր քառասուն հինգ տարեկան հասակում չատ խոնջացած էր թէ հոգով և թէ մարմնով։ Իր խոնջութեան պատճառը ոչ թէ սիրած լինելն էր, հապա չատ անգամ սիրել ձևացնելը. որով միշտ մեծաւոր մեծ գործունէութիւն էր վատնած։

Փակը Դոն-Ժուանի մէկը, սէրն իրեն համար արհեստի դարձրած մարդկանց մէկը չէր, այլ նշանաւոր սիրազրաղ (ամատոր)։ Ընդհանրապէս բոլոր կանանց համար մի տեսակ բնածին մարդասիրութեամբ լի լինելով հանդերձ, միշտ մի առանձին ու փափուկ ճաշակ է ունեցել իր ընտրութիւնների մէջոցին։

Կանանց վրայ նա ամենից առաջ որոնում էր «զգացման նոր պարագաներ», այսինքն սէր զգալու այնպիսի եղանակներ, որոնք մի տեսակ նոր թուէին։ Բայց որովհետև այս տեսակ խնդիրներում բացառական զգացումները միայն արտաքոյ կարգի կացութիւնների մէջ են երևում, ուստի այդպիսի «պարագայ»-ներ որոնելիս, նա չատ անգամ այնպիսի դժուարութիւնների մէջ էր ընկնում, որոնցից մեծ նեղութեամբ էր կարողանում ազատուել։ Իսկ այդ ազատումը ձեռք բերելու համար երբեմն ուրիշներին իր ուղածից աւելի էր տանջել ու չարչարել և ինքն էլ իր կարծածից փոքր ինչ աւելի տանջուել։

Այդ էր պատճառը, որ վճռել էր իր սիրտը մի ամբողջ եղանակ անգործ պահել։ Եւ հենց բժիշկն էլ նրան միևնոյն խորհուրդն էր տուել։

— . . . . Նա զբօսնել մի հովի հեռաւոր խորշում, որ պատսպարուած էր քամուց և ուղղակի ծովից էր հոսում։ Սակն անգամ, որ օդը տաք էր լինում, այնտեղ հանդիպում էր մի կնոջ և մի մանկամարդ աղջկայ։ Կինը պատկառելի կերպարանք ունէր, իսկ աղջիկը սիլուն էր և յայտնապէս թոքախտով բռնուած։

Փակը սովորութիւն արեց նրանց բարևելու և հետները մի քանի խօսք փոխանակելու։ Եւ ամեն օրնական, որ նրանցից բաժանուում էր, իր մտքում ասում էր պարզ արդահատանքով։

— Խեղճ աղջիկ։

Նա խոցաւ, որ աղջկայ հայրը մեռել էր միևնոյն անդարմանելի ախտից, յետոյ միևնոյն վիճակին հնձարկուել էր անդրանիկ զաւակը, որ աղջկայ անունը Լիւս էր, որ նրանք բաւական հարուստ դրամական կացութիւն ունէին, որ կահաւորուած պանդոկի մի փոքր սենեակում էին ապրում, որ ամենքի էլ գումարն էին չարժել և թէ բոլորն էլ լաւ էին ասում նրանց մասին։

Այդ կանայքն սկսան նրան փոքր ինչ աւելի հետաքրքրել։

—

Մօր դէմքը, երբ աղջիկը նրան չէր վրայ, որոնց համար միևչև լիշեալ ժամանակամիջոցը մաքսահարկ չէ լինել տրուած։ Մի քանի ապրանքների արտահանութեան և ներմուծման արգելման, նոյնպէս և այդպիսի ապրանքները յայտնի պայմաններում անմաքս անցկացնելուն վերաբերեալ մաքսային կանոնադրութեան և առանձին օրէնադրութիւնների մէջ եղած որոշումները պահպանում են իրենց զօրութիւնը։

ԼՈՆԴՈՆ.—Անգլիական բանկն իւր դիսկոնտն իջեցրեց 3-ից մինչև $2^1/_2\%$։

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Կ. Պոլսի հայ թերթերը հաղորդում են, որ հայոց եկեղեցական առանձնաշնորհումների խնդրի առթիւ ազգ. պատրիարքարանի կողմից վերջերս Բ. Դրան մատուցած յայտագրին իբրև պատասխան պատասխան և կրօնական գործերի մինիստրութեան կողմից մի պաշտօնագիր է եկած պատրիարքարան, որ Բ. Դրան կողմից նախապէս եկած պաշտօնագրի պարունակութիւնն է հաստատում։

—

Չէ կարելի չզաւեշտալ, երբ լսում ենք, թէ այս ինչ տեղում հայերը չբաւարարութիւնից և դրամական օժանդակութիւն ստանալուց ակնկալութեամբ կրօնափոխ են եղել, բայց և միշտ այն համոզմունքին ենք եղել, որ վաղ թէ ուշ դրանք պէտք է դարձեալ դառնան իրենց մայրենի եկեղեցու գիրկը, ինչպէս որ իսկապէս լինում էլ է։ Այդպիսի դէպքեր մանաւանդ ամենից աւելի պատահում են թիւրքահայերի մէջ։ Այդպիսի մի ուրախալի լուր կարդում ենք և վերջերս արտասահմանի հայ թերթերում։

Ինչպէս յայտնի է, անգլիքանական եկեղեցին բարեկամ ձևանալով հայ եկեղեցուն, աշխատել է հիմք ձգել և թիւրքահայերի մէջ, որոնց եպիսկոպոսներից մէկը, Մկրտիչ եպիսկոպոսը, մինչև անգլիքանական եկեղեցուն, իւր հետ տարաւ և մի քանի տասնեակ հայ ընտանիք և ինքն ամուսնացաւ մի նորահաս կնոջ հետ։ Այժմ Այնթապից հաղորդում են, որ

«Հայ-Անգլիքան հասարակութիւնն ոչ ևս է։ Աբբ. պէշըբ Մկրտիչ, իւր ծերութեան օրերուն մէջ, լքեալ իւր մանկամարդ կնոջմէն, յառանձնութիւն մատնեցաւ վերջապէս։ Իւր փոքրիկ հօտին վերջապահ խումբն, ասոն ընտանեաց ա փի, վերադարձաւ ի ծոց մայրենի եկեղեցւոյն։ Ողբերգութիւնն յաջորդեց կատակերգութեան և ահա վարագոյն ալ փակուեցաւ»։

—

Հին-Նախիջևանի կարմիր վանքեցի մի գիւղացի գրում է մեզ, թէ ինքը վաղուց ի վեր մի քանի քարացած մարմիններ է գտել։ Նրա ասելով, այդ մարմիններից մի քանիսն օձի և մողէսի ձև ունին, իսկ միւսները բոլորովին տարօրինակ մի բան են ներկայացնում, որոնց ինչ լինելը կարող չէ ասել ոչ ինքն և ոչ այն անձերը, որոնց ցոյց է տուել գտնողը։ Իմանալով, որ քարացած մարմինները հետաքրքրութեան արժանի առարկաներ են հնագիտների համար, գիւղացին առաջարկում է ցանկացողներին իր գտած մարմինները ձեռք բերել իրենից։ Հասցէն այսպէս է դրել. Հին-Նախիջևան, Կարմիր-վանքցի Հայրապետ Թաչատուրեանցին Յովհաննէս Բաղդասարեանի միջոցով։

—

Կայսրուհի Մարիա Ալէքսանդրովնայի անուան կոյրերի խնամատար ընկերութեան Կովկասի բաժանմունքը ժողովր է Թիֆլիսում ուսումնարաններ բանալ կոյրերի համար։ Նոյն ընկերութիւնը ժողովր է նաև ակնաբուժարան հիմնել, որտեղ կոյրերի աչքերն անդամահատութեան կ'ենթարկուեն։

—

Թիֆլիսի ձիաքարշ երկաթուղու գիծը մինչև Հալաքար և այնտեղից Նաթլուղ շարունակելու խնդիրը նորից երևան է եկել։ Քաղաքային վարչութիւնն այդ մասին, տեղական թերթերի ասելով, արդէն զեկուցում է պատրաստել, որ քաղաքային խորհրդի քննութեան պէտք է առաջարկի։

—

Այս օրերս պետական խորհուրդը հաւանութիւն է տուել ռուսաց կանանց բժշկական կուրսերը վերստին բանալու մասին առաջարկուած ծրագրին։

—

Աղամանի մահուան առթիւ Կ. Պոլսի հայ թերթերը լցուած են վքոցուռոյց և ճրճռան ճառերով, դամբանականներով, ոտանաւորներով և այլն և այլն։ Հետաքրքիր է իմանալ. թէ քանի՞ այդպիսի կոկորդիլոսի արցունք են թափած Բոսֆորի ափում ապրող մեր ազգայինները. կարծում ենք, որ եթէ այդ բոլոր արցունքը հաւաքելու լինեն, մի ահագին ջրալի հեղուկ կը գոյանայ։

—

Հեռագիրներ։
Քրոնիկոն.— Լուրեր։ Մի քանի խօսք գործակատարների ընկերութեան մասին։ Մատենախօսութիւն։ Պարոնեանը թիւրքահայոց բանաստեղծների մասին։
Քաղաքական.—Քաղաքական լուրեր։
Խառն լուրեր։
Բանասիրական.— Կանոքի հանգոյց։
Տեղեկատու։
Յայտարարութիւններ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-Ի

ՀԻՒՍԻՍՈՒԹԻՒՆ ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 20 յունիս.—Երէկ Նոցին Կայսերական Մեծութիւնները անցան Սվոյեբորգի մօտով և Բերեզունդ ժամանեցին։

«С.-Пет. Вѣд.»-ին հաղորդում է, որ պետական խորհրդի ընդհանուր ժողովում հնար չը լինելով զեմստվային հարկատուութեան մասին կանոնադրութիւնը քննելու, այդ կանոնադրութիւնը կը մտցնուի մինչև 1892 թուի 2-րդ կիսամեակը։ Մինչև այդ ժամանակը ներքին նահանգների մեծամասնութեան մէջ կը մտցնուի նաև զեմստվային բարենորոգումը։

«Гражд.»-ը լսել է, որ կարօտութիւն ունեցող նահանգներին հացահատիկներ հասցնելը թեթևացնելու համար վճռուած է հացահատիկը տեղափոխելու սակագինն իջեցնել մինչև $^1/_{100}$ կոպ.։

Նոյն լրագիրը հաղորդում է, որ պետական խորհուրդը հաստատել է հացահատիկների ներքին և արտաքին առևտրին վերաբերեալ առանձին խորհուրդ հիմնելու առաջարկը։

Ընդհանուր մաքսային սակագին է հրատարակուած եւրոպական առևտրին վերաբերեալ։ Սակագինն իւր զօրութիւնն է ստանում 1891 թուի յուլիսի 1-ից և պէտք է գործադրուի առանց բացառութեան այն բոլոր ապրանքների

Հեռագիրներ։
Քրոնիկոն.— Լուրեր։ Մի քանի խօսք գործակատարների ընկերութեան մասին։ Մատենախօսութիւն։ Պարոնեանը թիւրքահայոց բանաստեղծների մասին։
Քաղաքական.—Քաղաքական լուրեր։
Խառն լուրեր։
Բանասիրական.— Կանոքի հանգոյց։
Տեղեկատու։
Յայտարարութիւններ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԿԵԱՆՔԻ ՀԱՆԳԸ

(Ժիւլ Լեմետրից)

—

Երբ անցեալ ձմեռ Փակ դը Տիւերը եկաւ Նիսի ու Մանտոնի միջև մի մեկուսացած ապարանում հաստատուեցաւ, այն դիտաւորութիւնն ունէր, որ մի երկու ամիս հանգստանայ պայծառ արևով ու ծովը դիտելով։

Նա զգում էր, որ իր քառասուն հինգ տարեկան հասակում չատ խոնջացած էր թէ հոգով և թէ մարմնով։ Իր խոնջութեան պատճառը ոչ թէ սիրած լինելն էր, հապա չատ անգամ սիրել ձևացնելը. որով միշտ մեծաւոր մեծ գործունէութիւն էր վատնած։

Փակը Դոն-Ժուանի մէկը, սէրն իրեն համար արհեստի դարձրած մարդկանց մէկը չէր, այլ նշանաւոր սիրազրաղ (ամատոր)։ Ընդհանրապէս բոլոր կանանց համար մի տեսակ բնածին մարդասիրութեամբ լի լինելով հանդերձ, միշտ մի առանձին ու փափուկ ճաշակ է ունեցել իր ընտրութիւնների մէջոցին։

Կանանց վրայ նա ամենից առաջ որոնում էր «զգացման նոր պարագաներ», այսինքն սէր զգալու այնպիսի եղանակներ, որոնք մի տեսակ նոր թուէին։ Բայց որովհետև այս տեսակ խնդիրներում բացառական զգացումները միայն արտաքոյ կարգի կացութիւնների մէջ են երևում, ուստի այդպիսի «պարագայ»-ներ որոնելիս, նա չատ անգամ այնպիսի դժուարութիւնների մէջ էր ընկնում, որոնցից մեծ նեղութեամբ էր կարողանում ազատուել։ Իսկ այդ ազատումը ձեռք բերելու համար երբեմն ուրիշներին իր ուղածից աւելի էր տանջել ու չարչարել և ինքն էլ իր կարծածից փոքր ինչ աւելի տանջուել։

Այդ էր պատճառը, որ վճռել էր իր սիրտը մի ամբողջ եղանակ անգործ պահել։ Եւ հենց բժիշկն էլ նրան միևնոյն խորհուրդն էր տուել։

— . . . . Նա զբօսնել մի հովի հեռաւոր խորշում, որ պատսպարուած էր քամուց և ուղղակի ծովից էր հոսում։ Սակն անգամ, որ օդը տաք էր լինում, այնտեղ հանդիպում էր մի կնոջ և մի մանկամարդ աղջկայ։ Կինը պատկառելի կերպարանք ունէր, իսկ աղջիկը սիլուն էր և յայտնապէս թոքախտով բռնուած։

Փակը սովորութիւն արեց նրանց բարևելու և հետները մի քանի խօսք փոխանակելու։ Եւ ամեն օրնական, որ նրանցից բաժանուում էր, իր մտքում ասում էր պարզ արդահատանքով։

— Խեղճ աղջիկ։

Նա խոցաւ, որ աղջկայ հայրը մեռել էր միևնոյն անդարմանելի ախտից, յետոյ միևնոյն վիճակին հնձարկուել էր անդրանիկ զաւակը, որ աղջկայ անունը Լիւս էր, որ նրանք բաւական հարուստ դրամական կացութիւն ունէին, որ կահաւորուած պանդոկի մի փոքր սենեակում էին ապրում, որ ամենքի էլ գումարն էին չարժել և թէ բոլորն էլ լաւ էին ասում նրանց մասին։

Այդ կանայքն սկսան նրան փոքր ինչ աւելի հետաքրքրել։

—

Մօր դէմքը, երբ աղջիկը նրան չէր նայում, արտայայտում էր անհուն վիշտ, մի վիշտ, որ էլ յուսոյ տեղ չունի, էլ բան չէ հասկանում. նրա դէմքն արտայայտում էր իւր զաւակի ու իւր ապուռնու մնարի մօտ անցկացրած գիշերները, երկու հոգեվարքները, երկու թաղումները, քիչ ժամանակից միևնոյն բաները երրորդ անգամ ևս տեսնելու ապահովութիւնը, և վերջապէս հոգին անցեալի մէջ թողնելով աչխարհիս վրայ մենանակ մնալու զգացումը.... Եւ Փակը զարմանում էր, թէ ինչպէս էր դեռ կարողանում իւր դժգոյն հիւանդի մօտ հարիւրաւոր ժպիտներ գտնել, նոյն իսկ սուտ զուարթութիւն ստանալ և, դեռ երկու մեռելները մարից չը գնացած, խնամել և քաղցրութեամբ զարդարել ապագայ մեռելը։

Օրտանսիայի նման սպիտակ, չատ խոշոր աչքերով, չատ նուրբ քթով, չատ յստակ ճակտով, չատ ծանր մազերով, և մնդրաժռի նմանող ձեռների վրայ կապոյտ երակներով, մարդուս արտասուքը չարժելու չափ գողտրիկ ու ազազուն, իւր վախտ մարմնովը, որ կարելի էր ևրևակայել չրջազգեստի ծալքերի տակ ու չալերի փաթաթուածքի մէջ, փոքրիկ հիւանդ աղջիկը, որ այնչափ տկար էր, որ չէր կարողանում կարդալ, գիրքը ձեռքից աւազի վրայ էր ձգում կամ ծնգան վրայ մոռանում էր ջրաներկ պատկերները, որ սկսել էր նկարել և որոնց մէջ նաւերի առագաստները ծաղկի էին նմանում, ամբողջ ժամերով մնում էր անչարժ՝ աչքը հորիզոնին սեւեռած։

—

Մի օր Լիւսը իւր թեթևակի ներկուած ձեռներով սպիտակ ու կապոյտ մետաքսով մի բան էր գործում։ Փակը նրան ասաց.

— Շատ սիրուն գործուածք է, օրիորդ։ Կարծես տիկնիկի գլխարկ լինի։

— Բարեկամուհիներիցս մէկի համար է,— պատասխանեց Լիւսը, — անցեալ տարի ամուսնացաւ և չուտով երեխայ կունենայ.... Շատ երջանիկ է։

—

Յաջորդ օրը Լիւսը մօր մօտ, միևնոյն նստարանի վրայ նստած գիրք էր կարդում։ Գրքի այս երեսը, որ բացել էր, երևի չատ գիւր եկած պիտի լինէր նրան, որովհետև Փակը նրա աչքի թարթիչներից նկատեց, որ Լիւսը մի քանի անգամ էր կարդում միևնոյն կտորը, իսկ յետոյ էլ մտախոհութեան մէջ ընկնելով մոռացաւ թերթը չուռ տալու։

Փակն աղջկայ ետևն անցաւ և բաց արած էրեսի վրայ աչքը ձգելով (գիրքը «Լաժանդ դը Սիեկլ»-ի հատորներից մէկն էր) հետևեալ տողերը կարդաց.

Ուզում եմ մեռնել, դիցուհի, սակայն ոչ, դեռ ես չսիրած։

—

Լիւսը մտածում էր.

«Ես երկար չպիտի ապրեմ։ Այդ թագցնում են ինձանից, բայց ես արդէն գիտեմ, քանի որ ես էլ միևնոյն՝ հօրս ու եղբօրս հիւանդութեամբն եմ բռնուած։ Լաւ, թող նորատի[illegible]մնայի, քանի որ այդպէս է վիճակուած. բայց կ'ուզէի, որ առաջ ես էլ ապրէի ուրիշ կանանց նման։ Բարեկամուհիներիցս չատերն ամուսնացան, իսկ որոնք դեռ չեն ամուսնացած, նրանք էլ իրենց սրտի ընտրեալներն, իրենց պաշտօնէրն ունին։ Միայն ես եմ զրկուած դրանցից։ Ուրևէն միթէ ես երբէք չպիտի իմանամ, թէ ինչ է սիրուելը, ամուսին լինելը. մայր լինելը.... Տգեղ չեմ։ Շատ անգամ եմ հանդիպել երիտասարդների, որոնց անչատ հաճելի եմ եղել և որոնք սկզբում կարծես թէ սիրում էլ էին ինձ։ Բայց յետոյ յանկարծ նրանց վարմունքը փոխուում էր. այլ ևս ինձ վրայ չէին նայում որպէս աղջկայ վրայ. երևի զգում էին, թէ անօգուտ էր, և այնուհետև միայն գութ էի տեսնում նրանց աչքերում....

«Ուրևէն վրայիցս այդպէս չուտով է հասկացում, թէ մահուան եմ դատապարտուած։ Արդէն այդ է վատը.... Այն պարոնը, որին իւրաքանչիւր օր տեսնում ենք, բաւական գեղեցիկ է և յուսամ չատ էլ բարի լինի։ Բայց հազիւ եմ սիրտ անում հետը խօսելու կամ վրան նայելու։ Վախեմ թէ նա էլ ինձ հետ որպէս մահուան դատապարտուած հիւանդի վրայ նայէ, որի հետ պէտք է քաղցրութեամբ վարուել.... Բոլորն էլ լաւ են հեռուս. ոչ ոք իմ հաճոյքներիցս չէ նեղանում։ Բայց դէն իսկ այդ բարութիւնը, այդ արգահատանքը, որ ցոյց են տալիս ինձ պատահելիս, ամեն մի վայրկեան ինձ յիշեցնում են այն, ինչ որ մոռանալ կ'ուզէի.... Ո՛չ, երանի թէ կարելի լինէր, որ ուրիշ կերպով սիրուէի... փոքր, մի փոքր.... Որքա՜ն կ'սիրէի այն մարդուն, որ տկարութիւնիցս ու դժգունութիւնից տարբեր բանի համար սիրէր ինձ...»։

—

Փակը մտածում էր.

«Պատուելի էակ է այս աղջիկը. Գիտեմ, եթէ այդ տկարութիւնը չունենար, գուցէ մի այնքան էլ աչքի չէր ընկնիլ։ Բայց այդ գունատութիւնը, այդ տկա-

Բարեբախտաբար, Աղբյուրների ամառանոցում ապրող մարդկանց մեծ մասը ոչ թե ամառանոցատերեր էին, այլ ընդամենը վարձակալներ, որոնք ամառանոցը վարձում էին միայն մի քանի ամսով, ուստի և ոչ ոք չէր հետաքրքրվում, թե ինչ կլինի ամառանոցի հետ հետագայում։ Ամառանոցատերերը, որոնք ամառանոցները կառուցել էին ոչ թե իրենց համար, այլ վարձակալներին տալու նպատակով, ամառանոցների մասին հոգում էին միայն այնքան, որ նրանք ամռանը կարողանային ավելի թանկ վարձով տալ։ Ամառանոցների ներսի կահավորանքը, ինչպես և նրանց շրջապատը, ամենևին չէին հետաքրքրում նրանց տերերին։ Ամառանոցների ներսի կահավորանքը, ինչպես և նրանց շրջապատը, ամենևին չէին հետաքրքրում նրանց տերերին։ Ամառանոցների ներսի կահավորանքը, ինչպես և նրանց շրջապատը, ամենևին չէին հետաքրքրում նրանց տերերին։

Ամառանոցների տերերը ամենևին չէին հետաքրքրվում նրանց ներսի կահավորանքով, ինչպես և նրանց շրջապատով։ Ամառանոցների տերերը ամենևին չէին հետաքրքրվում նրանց ներսի կահավորանքով, ինչպես և նրանց շրջապատով։ Ամառանոցների տերերը ամենևին չէին հետաքրքրվում նրանց ներսի կահավորանքով, ինչպես և նրանց շրջապատով

Ո՞վ կարող է ասել, թե ինչ ուրախություն ապրեցրեց ամբողջ ազգաբնակչությանը վաղաժամ ձմեռվա այդ հանկարծական գալուստը։ Ամբողջ ամառ ու աշուն ամեն մարդ ուրախանում էր, որ տարվա այդ եղանակը դեռ հեռու է, որ ամեն մարդ կարող է հանգիստ գործել իր արտերում, իր այգիներում, իր ամառանոցներում, ամեն մարդ կարող է ազատ ման գալ, ուր որ ուզում է, առանց վախենալու, որ ձմեռը կարող է անակնկալ կերպով հարձակվել նրա վրա։ Ամեն մարդ ուրախանում էր, որ ամառը երկար է տևում, որ ամառվա տաք օրերը դեռ շատ կան, որ ամառվա տաք օրերը դեռ շատ կան, որ ամառվա տաք օրերը դեռ շատ կան

թիւ Ֆրանսիայում իմդիր էր յարուցել թատրոնական դրաքննչութիւնը վերացնելու մասին։ Այս օրերս պատգամաւորների ժողովից ընտրուած յանձնաժողովը, որին յանձնուած էր այդ խնդրի քննութիւնը, որոշել է թատրոնական դրաքննչութիւնն, իբրև փորձ, երեք տարով բառնալ։

—Լոնդոնում լուր է տարածուած, թէ մարկիզ Սալսբիրին, որ Ֆրանսիա պիտի ուղեորուի, մտադիր է այցելել հասարակապետութեան նախագահին և արտաքին գործերի մինիստրին, նպատակ ունենալով իր համակրանքն արտայայտելու ֆրանսիական ազգին և ցանկութիւն յայտնելու Ֆրանսիայի հետ անկեղծ-բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատելու մասին։

—Երուսաղէմի վերջին միջնադէպի առթիւ կարծում էին, որ թիւրքիայի ռուսաց և ֆրանսիական դեսպանների միջև ընդհարում տեղի կունենար։ Բայց Կ. Պոլսից եկած վերջին տեղեկութիւններից երեւում է, որ ռուսաց և ֆրանսիական դեսպաններն այդ խնդրի մասին դործել են կատարեալ փոխադարձ համաձայնութեամբ։

—«Neue Freie Presse»-ը քաղաքական բաւական մեծ նշանակութիւն է տալիս աւստրիական Ֆրանց-Իոզէֆ կայսրի անգլիական նաւահանգիստն այցելելուն։ Այդ այցելութիւնը, յիշեալ լրագրի կարծիքով, Աւստրիա-Ունգարիայի և Անգլիայի միջև եղած բարեկամական յարաբերութիւնների արտաքին արտայայտութիւնն է և ապացոյց է այն բանի, որ այդ երկու պետութիւնների քաղաքական չահերը մի են մանաւանդ եւրոպական խաղաղութիւնը և Միջերկրական ծովի վրայ հաւասարակշռութիւնը պահպանելուն վերաբերեալ։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վէլոսիպէդներով հոսանք կատարուեց այս օրերս Նայոն քաղաքում։ Երիտասարդ զոյգերը միասին նստած էին մի վելոսիպեդի վրայ, տիկինները—եռանիւ, իսկ խաչեղբայրները և ապահանները երկանիւ վելոսիպէդների վրայ։

Տպագրական հրաշալիք։—«Italie» լրագրի ասելով Լոնդոնում երիտասարդ մէկ գիրք է լոյս տեսել, որի մէջ տպուած է,—«Pater Noster» (Հայր մեր) աղօթքը 300 լեզուով։ Այդ գիրքը տպարանական մի հրաշալիք է համարւում, որը գերազանցում է 50 տարի առաջ Վենետիկում տպուած նոյնանման մի գրքից։ այդ գրքում նոյն աղօթքը տպուած է 200 լեզուով։ Վենետկի Մխիթարեանների տպարանն էլ կարող է պարծենալ չնորհալու «Հաւատով խոստովանիմքը» 24 լեզուով տպագրելով։

Զոյնոխոտը բժշկութեան մէջ։—Մի բժշկի խորհրդով Եղիսաբեթ կայսրուհին գործածում էր զոյնոխոտից ձայնախոսիչ, որպէս զի նրա մէջ առնէ հազը և մարդկային ձայնի ուրիշ փոփոխութիւնները, որոնք բնորոշ են յայտնի հիւանդութիւնների համար։ Փորձերը չատ աջող էին։ Ձայնախոսի թերթիկները, որոնց վրայ տպուած կը լինին այդպիսի ձայները, կարելի է ցոյց տալ գործնական փորձերի ժամանակ, որ անհամեմատ աւելի խրատական կարող է լինել, քան թէ կլինիկական ամենալաւ բացատրութիւնը։ Կլինիկներում այս ինչ յայտնի հիւանդութեան համար բնորոշ հազը կամ ձայնը նկարագրելու տեղ ուղղակի ձայնախոսով կ'արտաբերուի այդ հազը կամ ձայնը։

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՆԱԻԱՅԻՆ ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ի Սև ծովի վրայ

Բաթումից գնում են՝

Հինգշաբթի՝ երեկոյեան 4 ժամին ուղիղ գծով, Նովորոսիյսկ և Սոխում։

Շաբաթ՝ երեկոյեան 8 ժամին, ուղիղ գծով, բոլոր նաւահանգիստներով։

Երկուշաբթի՝ երեկոյեան 7 ժ. արտասովոնեան նաւահանգիստներ. ի. Պոլիս։

Բաթումում գալիս են

Երեքշաբթի՝ կէս օրին մօտ, Օզեսայից, ուղիղ գծով։

Ուրբաթ՝ առաւօտեան Օզեսայից ուղիղ գծով, Կերչի և Նովորոսիյսկի վրայով։

Կիրակի՝ առաւօտեան Կ. Պոլսից, Փոթիից Բաթում գնում են

Հինգշաբթի՝ առաւօտեան ժ. 9-ին, Շաբաթ՝ առաւօտեան ժ. 9-ին։

Երեքշաբթի՝ երեկոյեան, Փոթիից Բաթում գալիս են՝

Ուրբաթ և կիրակի կէս օրից յետոյ ժ. 2-ի մօտերքը։

ՊՈՍՏԱՑԻՆ ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ ԹԻՓԼԻՍԻ ԵԻ ՎԼԱԴԻԿԱՒԿԱԶԻ ՄԻՋԵԻ

Թիֆլիսից գնում է Վլադիկաւկազ

Ա. Հինգշոգու տեղ ունեցող կառք (լուրէա) առաւօտեան ժամը 9-ին, գիշերում է Մլէթում և միւս օրը երեկոեան ժամ 8-ին հասնում Վլադիկաւկազ։

Բ. Վեց հոգու տեղ ունեցող (օմնիբուս) երեկոյեան ժամը 3-ին և առանց ճանապարհին գիշերելու միւս օրը երեկոյեան ժամը 7-ին հասնում Վլադիկաւկազ։

Վլադիկաւկազից Թիֆ. գալիս է.

Ա. Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը (կարէա) առաւօտեան ժամը 9-ին և գիշերելով Մլէթ կայարանում, միւս օրը երեկոյեան ժամը 8-ին հասնում է Թիֆլիս։

Բ. Վեց հոգու տեղ ունեցող կառքը (օմնիբուս) երեկոյեան ժամը 3-ին և առանց ճանապարհին գիշերելու միւս օր երեկոյեան ժամը 7-ին հասնում է Թիֆլիս։

ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ

I Անդրկովկասեան երկաթուղի

Գնացքը Թիֆլիս գալիս է

Բաթումից, պոստ.	11 ժ. 8ր. եր.
Բագուից, «	7 ժ. 40 ր. առ.
Բաթումից, մար. ապ.	8 ժ. — ր. առ.
Դանճակից, »	8 ժ. 20 ր. րս

Գնացքը Թիֆլիսից ճեմ է

Բաթում, պոստային.	8 ժ. 40 ր. առ.
Բագու, »	12 ժ. 8 ր. գիշ.
Բաթում, մար. ապ. գն.	3 ժ. 10 ր. ց.
Դանճակ, «	ժ. 45 ր. առ.

II Անդրկասպեան երկաթուղի

Ուզուն-Ադային գնում է 6 ժ. 40 ր. եր

Ուզուն-Ադա գալիս է 7 ժ. 48 ր. առ.

Ուզուն-Ադայից գնացքը գնում է և գալիս երեքշաբթի և չորեքշաբթի օրերը։

Սամարղանդ գնացքը գալիս է և գնում է ուրբաթ և երեքշաբթի օրերը։

I Բօստով-Վլադիկաւկազի երկաթ.

Վլադիկաւկազից գնում է 9 ժ. 30 ր. առ.

Բոստով գալիս է 8 ժ. 48 ր. առ.

Բոստովից գնում է 7 ժ. 28 ր. ցե

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՓՈՍՏԱՐԱՆ ԼՈՒՍԱՒՈՐ ԱՐՀԱՍՏԱՆՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Փ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

1. ՈՄՈՒՆԳՈՆ, վէպ, մաս Լ. Տոլստոյի, գոմս Լ. Տոլստոյ, 20 կ.
2. ԿՈԼՈՒՄԲԸ, վէպ, մաս Լ. Տոլստոյի, գոմս Լ. Տոլստոյ, 15 կ.
3. ՐԻՆԳՈՒՆԸ, վէպ, Հայդէի . . . . 30 կ.
4. ՆՈՆՑԱՑԻԵՐՆԸ, վէպ, Հայդէի . . . . 30 կ.

(0-0-0) 5—5

«ԱՐԱՔՍ»

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵԻ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԵՑԱՄՍԵԱՑ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՆԴԷՍ.

Նուագով կուղարկուի բաժանորդներին ղէպքերի ընթացքը ուշացած անցեալ տարուայ երկրորդ գիրքը հարուստ բովանդակութեամբ և 19 չքնաղատիպ նկարներով։

Այս գրքում առաջին անգամ մասնակցում են Գամառ-Քաթիպա, Սիւլիւկ, Գր. և այլն անուանի գրագէտները։

Գեղարուեստական բաժնում մասնակցում են Այվազովսկի, Սամիրադովի, Կ. Մակովսկի, Գ. Բաշինջաղեան, Էմ. Մըղդսեանց և տիկին Կուրլար։ Նկարները պատրաստուած են արտաւահման մասնաւոր պատուէրով։

Այվազովսկու նշանաւոր գործերից եաեղած ենք «Ջրհեղեղից յետոյ» յայտնի նկարը, որը պատկերացնում է այն միջոցը, երբ Նոյ նահապետը իր որդկանցով, թոռներով իջնում է Մասիսից Արարատեան դաշտը, ուր դեռ հողի մակերեսի վրայ տեղ տեղ վազում է ջուրը արագութեամբ։

Նոր աստրակրտողներից խնդրում ենք չտապել, որպէսզի ամառուան մեր բացակայութեան պատճառով պատուէրների կատարումը առանց այն էլ չուշանայ։

Առաջին և երկրորդ գրքի բաժանորդագինն է 3 րուբ. ճանապարհածախսով։

Բայուած է 1891 թ. բաժանորդագրութիւնը։ Գրքերը կը հրատարակուին մինչև տարուայ վերջը, որպէս զի միւս տարի «Արաքսը» հրատարակուի կանոնաւոր կերպով։

Դիմելու է այսպէս միայն. Петербургъ, С. Гуламирянцу.

(Դր.) 5—5

ԲԺ. Ի. Բ. ՏԵԼԵՖՈՒՒՍԻ

ՋՐԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ամեն օր զանազան տաքուքեան դուշեր

Հիւանդների ընդունելութիւնը առաւօտեան ժամը 8—10-ը։ Մէքայէլեան փողոց, տ. № 84, հարցնել բժ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆՑԻՆ։

(169) 20—11

ԼՈՑՄ ՏԵՍԱԻ

ՖԵՐՏ. ՇՄԻԴԹ

ՌԷՅՆԵԿԷ ԱՂՈՒԷՍԸ

Դերմ. Թարգմ.

ՓԻԼԻՊՊՈՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Գինն է 60 կ. ճանապարհի ծախքով։

(000) 3—3

ԼՈՑՄ ՏԵՍԱԻ

Ո Թ Ի Գ Ա

363

ՎԷՊ

Թարգ. Մարիամ Մարկոսեան

ԳԻՆՆ Է 80 ԿՈՊ.

Վաճառւում է կեդրոնական գրավաճառանոցում։

3—3

ՂԱԶԱԽԻ ՓԱՐՎԱՆՍԱՐԱՑԻ

Նիդաեան տղայոց ուսումնարանին հարկաւոր է մի ուսուցիչ Ռուսաց և Հայոց ուսումնարանների իրաւունքագրերով, տարեկան վարձ 360 րուբլի, տուն, ծառայ և վառելափայտ։ Ցանկացողք դիմեն ուսումնարանիս վարչութեան։

Նախագահ հոգաբարձու Ղուկաս քահանայ Սիմոնեանց.

Գանձապահ հոգաբարձու Յովսեփ Թումանեանց։

(դր.) 3—3

ՊՐՈԳՐԱՄՄԱ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ

Ի Ս. ՀՈԳԵՒՈՐԱՑ ՎԱՆՔԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ի ՏԱՐԻ 1891-ԻՆ

Ի ՔԱՂԱՔԻ ԹԻՖԼԻՍ

Ի ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱՅ ՀՈՐԻՍ ՄԵՐ

Ի ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Ի ՀԱՄԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՒԱՏՈՅ ՄԵՐՈՅ

Ի ՀԱՆԳԻՍՏ ՀԱՆԳՈՒՍՏԻ ՄԵՐՈՅ

Ի ՀԱՐՈՒՍՏԱՑՈՒՄՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ

Ի ՍՊԱՍՈՒՄՆ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅ

Ի ՀԱՄԱՐՈՒԹԻՒ